

Oficis tradicionals. Rafel Bordera repassa els seus cinquanta anys de trajectòria com a ferrer i serraller amb una exposició a Tivissa

Rafel Bordera fa cinquanta anys que es dedica a la serralleria i la forja. FOTO: JOAN REVILLAS

Tota una vida dedicada a la serralleria i la forja

NEREA SERRÀ
TIVISSA

Amb 14 anys, Rafel Bordera va començar a treballar en l'ofici de ferrer i li ha dedicat tota la seua vida. Al llarg de cinquanta anys, ha creat objectes per a la vida quotidiana com portes, reixes o baranes i ha anat combinant-ho amb la tasca artesana, la forja.

«L'ofici de ferrer ja no existeix com a tal, ara és l'ofici de serraller. Abans el ferrer era una persona molt important, ho feia tot als pobles, des d'ajudar a un pagès fins a arreglar una canonada d'una casa», explica Rafel Bordera, tot destacant la part artesana de l'ofici. «La feina de ferrer és artesana, però la serralleria pot ser industrial i treballar per a la construcció», afirma abans de ressaltar l'evolució de l'ofici. «Quan vaig començar tot es feia al foc i no hi havia màquines per tallar. Hi havia les primeres màquines, però molt s'havia de tallar en martell o en eines de ferro. A me-

Eines de ferrer exposades en una mostra a Tivissa. FOTO: JOAN REVILLAS

sura que ha anat passant el temps, s'ha modernitzat. Han vingut màquines més ràpides i s'ha incorporat la soldadura», diu.

Juntament amb la seva dona, Teresa Saladié, va crear unes taules adaptades per a persones amb una visió limitada. Aquesta iniciativa va sorgir d'una necessitat familiar i va acabar convertint-se en

un una eina d'utilitat per a molta gent. Segons explica Saladié, «abans als col·legis no hi havia faristols adaptats i des de l'ONCE ens van proposar uns faristols que no eren el que necessitàvem. Per aquest motiu, vam decidir treballar nosaltres en alguna cosa des del camp de la serralleria», explica, tot afegint que van fer proves

fins a aconseguir-ne un d'adaptat. «És un faristol que s'adapta a les taules, et pots recolzar i no es belluga, és plegable, transportable i amb diversos punts d'inclinació. El vam fer reforçat perquè pensàvem que al col·legi havia de ser una cosa que durés. I sense saber-ho va sortir un faristol ergonòmic. Aquests han fet possible que molts nens puguin fer els seus estudis en un col·legi normal». L'ONCE es va interessar per aquesta eina, i la família va crear l'empresa Minuja, traspassada ja fa alguns anys.

«Durant estos 50 anys hi ha hagut alts i baixos i he sigut autodidacta, he après de l'experiència i de les coses en què et vas fixant», conclou el ferrer.

Divulgació de l'ofici

Rafel Bordera repassa la seva trajectòria i fa un homenatge a la professió amb una exposició que es podrà visitar fins al 9 de gener a Tivissa, al carrer Sant Blai. Alla s'hi poden observar eines, màquines i peces del món de l'ofici. Això forma part de la faceta de divulgador de Bordera, qui al seu taller i en fires d'artesanía oferia visites educatives i mostres de l'ofici «Sobretot perquè es vegi com es manipula el ferro i com es transforma, ensenyant les eines i explicant el que convingui».

Actualment, el ferrer fa anotacions i recull tots aquells que s'han dedicat a l'ofici a Tivissa des del s. XII. «Encara conservo les eines, però ara, als 77 anys ja no tinc el taller. També recullo la història dels ferrers que hi ha hagut al poble des del s. XII, de tots els que estan documentats, però n'hi ha hagut molts més».